

هر آنچه که باید در مورد «دعوی متقابل» بدانید

دعوی که در مقابل دعوی دیگری که دعوی اصلی نام دارد طرح شده باشد، دعوی متقابل نام دارد. این دعوی ممکن است به منظور پاسخگویی به دعوی اصلی یا علاوه بر پاسخگویی، به منظور الزام خواهان به پرداخت چیزی یا انجام امری باشد.

دعوی که در مقابل دعوی دیگری که دعوی اصلی نام دارد طرح شده باشد، دعوی متقابل نام دارد. این دعوی ممکن است به منظور پاسخگویی به دعوی اصلی یا علاوه بر پاسخگویی، به منظور الزام خواهان به پرداخت چیزی یا انجام امری باشد. همچنین این دعوی ممکن است در مقابل دعوی خواهان به منظور کاستن از محکومیتی که خوانده را تهدید می کند، یا تخفیف آن یا جلوگیری کلی از این محکومیت یا حتی تحصیل حکم محکومیت خواهان اصلی به دادن امتیاز، علیه او اقامه شود.

به گزارش «تابناک» دعوی متقابل باید با دعوی اصلی ناشی از یک منشأ باشند یا ارتباط کامل داشته باشند و علاوه بر این از قبیل: دعوی صلح و تهاجر و فسخ و رد خواسته که برای دفاع از دعوی اصلی اظهار می شود، نباشد.

*خوانده حق دارد در مقابل ادعای خواهان، طرح دعوی کند. اگر دعوی خوانده با دعوی اصلی ناشی از یک منشأ و یا با دعوی اصلی ارتباط کامل داشته باشد. مانند دعوی اضافی با دعوی اصلی در یک جا رسیدگی شود، مگر اینکه دعوی متقابل از صلاحیت ذاتی دادگاه خارج باشد.

*دادخواست دعوی متقابل باید تا "پایان" اولین جلسه دادرسی تقدیم شود و اگر خواهان دعوی متقابل را در جلسه دادرسی اقامه کند، خوانده می تواند برای تهیه پاسخ و ادله خود تأخیر جلسه را درخواست کند. شرایط و موارد رد یا ابطال دادخواست همانند مقررات دادخواست اصلی خواهد بود.

*عناصر دعوی متقابل:

۱ - دعوی که مسبوق به طرح دعوی دیگر که دعوی اصلی نام دارد، باشد.

۲ - منشأ آن و منشأ دعوی اصلی یکی باشد و یا با آن، ارتباط کامل داشته باشد.

عنوان دفاع خوانده از دعوی اصلی را نداشته باشد. دعوی خوانده مبنی بر صلح مورد دعوی اصلی به وی و دعوی تهاجر یا فسخ از جانب خوانده، دعوی متقابل نیست.

*شرایط دعوی متقابل:

۱ - دعوی از طرف خوانده علیه خواهان اقامه شود:

بر اساس ماده ۱۴۱ قانون آیین دادرسی مدنی خوانده می تواند در مقابل ادعای خواهان اقامه دعوی کند. بنابراین دعوی متقابل باید الزاماً از سوی خوانده دعوی اقامه شود. اگرچه در خصوص تعیین مفهوم مدعی و مدعی علیه ملاک ها و ضوابط گوناگونی وجود دارد. اما چون در قانون گذار در مقام آرایه شرایط و احکام یکی از دعاوی طاری است. خوانده شخصی است که دعوی علیه او اقامه شده که می تواند در مقام دفاع، نسبت به اقامه دعوی متقابل اقدام کند. بنابراین حق طرح دعوی متقابل از سوی خوانده مسلم است.

* براساس ماده ۱۳۹ قانون آیین دادرسی مدنی شخص ثالثی که جلب می شود، خوانده شمرده می شود و تمام مقررات راجع به خوانده درباره او جاری است؛ لذا مجلوب ثالث نیز می تواند نسبت به اقامه دعوی متقابل علیه جالب اقدام کند. مگر اینکه جالب او را برای تقویت موضع خود جلب نموده باشد که در این صورت حکم آن با موردی شخص ثالث برای تقویت موضع یکی از اصحاب دعوی وارد دعوی می شود یکی است.

۲ - با دعوی اصلی وحدت منشأ یا ارتباط کامل داشته باشد:

باید توجه داشت که رابطه ادعای خواننده با دعوای اصلی آن چنان نزدیک باشد که تأثیر تصمیم متخذه در یکی موثر در دیگری باشد. یا اینکه با رسیدگی به دعوای تقابل مانع رسیدگی به دعوای با خواسته های متجانس به صورت جداگانه شود. هر چند قانونگذار از دو عنوان وحدت منشأ و ارتباط کامل صحبت نموده است. اما این دو عنوان دارای طرف جداگانه و بار و تعاریف مختلفی هستند. ممکن است دو دعوای وحدت منشأ داشته باشند، اما ارتباطی با هم نداشته باشند.

* منظور از منشأ یا سبب دعوای رابطه حقوقی مشخصی است که بر عمل یا واقعه ای حقوقی یا قانون مبتنی بوده و براساس آن خواهان خود را مستحق مطالبه می داند. همچنین دعوای خواننده ممکن است با دعوای اصلی دارای منشأ واحد نباشد، اما با آن ارتباط کامل داشته باشد.

۳ - دعوای در مهلت مقرر اقامه شود:

دادخواست دعوای تقابل باید تا پایان اولین جلسه دادرسی داده شود. بنابراین خواننده می تواند دعوای تقابل را قبل از "اولین" جلسه دادرسی نیز اقامه کند. در این صورت اگر فرصت تا "اولین" جلسه دادرسی کافی باشد دادخواست تقابل به خواننده آن ابلاغ می شود؛ و رسیدگی به دعوای تقابل نیز در همان جلسه ای که برای رسیدگی به دعوای اصلی از قبل تعیین شده، صورت می گیرد.